УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 17. 10. 2017.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Филолошки факултет Универзитета у Београду, 3. јули, 2017.

Одлуком 1726/1, Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду, на основу члана 127 Статута Филолошког факултета и члана 128 Закона о високом образовању, образована је комисија за оцену подобности докторанта Ивана Бошковић "*Las voces de las (in)visibles:* la formación, el papel y la importancia de las intérpretes en los servicios públicos. El ejemplo del ámbito judicial en Serbia" („*Гласови (не)видљивих*: образовање, улога и значај усмених преводилаца у државним службама. Пример правног превођења у Србији“).

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Др Јелена Филиповић, редовна професорка, Филолошки факултет Универзитета у Београду (датум избора 30. 12. 2017.)
2. Др Ана Кузмановић Јовановић, ванредна професорка, Филолошки факултет Универзитета у Београду (датум избора 14. 06. 2016.)
3. Др Марта Аруми Рибас, ванредна професорка, Departamento de Traducción, Interpretación y Estudios de Asia Oriental, Universitat Autònoma de Barcelona, España (датум избора 1. 4. 2017.)
4. Кликните да бисте почели унос текста.
5. Кликните да бисте почели унос текста.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Ивана Бошковић рођена је 1986. године у Краљеву. Дипломирала је 2010. године на Катедри за иберијске студије Филолошког факултета Универзитета у Београду. Школске 2010/2011. године похађала је мастер студије на Филозофско-уметничком факултету Универзитета у Алкали (Алкала де Енарес, Мадрид, Шпанија). Тема мастер програма била је Интеркултурна комуникација, усмено и писано превођење у државним службама, а тема њеног мастер рада: *Од студента превођења до преводиоца у државним службама: како стрес утиче на обављање посла?* Године 2012. уписала је докторске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, а од фебруара 2014. до октобра 2016. радила је као сарадница у настави на Катедри за иберијске студије истог факултета. Уже области њеног интересовања су превођење у државним службама, интеркултурна комуникација, сефардске студије и примењена лингвистика. Од 2014. до 2016. године радила је у Филолошкој гимназији, као наставница на предметима *Шпанска књижевност, Хиспаноамеричка књижевност и Основи превођења* (за шпанско одељење). Учествовала је на бројним конференцијама у земљи и иностранству , и као слушалац и као предавач.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Bošković, I. 2017. Enseñar español en Montenegro: el español entre las montañas y las playas montenegrinas, *MarcoELE*, Revista de Didáctica Español Lengua Extranjera (у штампи).

2. Bošković, I. 2017. Enseñar español en Serbia: el español en la encrucijada balcánica, *MarcoELE*, Revista de Didáctica Español Lengua Extranjera (у штампи).
3. Bošković, I. 2017. La interpretación/traducción en los servicios públicos en Serbia: la realidad y las necesidades, *Superando límites en traducción e interpretación en los servicios públicos* (ed. Carmen Valero Garcés), FITISPOS, Universidad de Alcalá, CD edición, p. 26-33.
4. Бошковић, И, Ковач Ј. 2016. La vida de los sefardíes en Belgrado – la identidad sefardí: ¿perdida o preservada?, *Наслеђе*, број 33, Крагујевац, стр. 237-249.
5. Бошковић, И. 2016. *Преношење разумевања* – улога и значај преводиоца у државним службама, Културе у преводу, Зборник радова, књига 2, стр. 509-521.
6. Бошковић, И, Ковач Ј. 2016. La vida de los sefardíes de Sarajevo entre las dos guerras mundiales, Estudios hispánicos en la cultura y ciencia serbia, Зборник радова, ФИЛУМ, Крагујевац, стр. 211-219.
7. Бошковић, И. 2015. Социјални конструкционизам као један од начина разумевања Другог у „преводилачком троуглу“, *Језици и културе у времену и простору 4*, Зборник радова, Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, стр. 91-100.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Ивана Бошковић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

За ментора је предложена др Јелена Филиповић, (звање) редовна професорка Филолошког факултета у Београду, Катедра за иберијске студије

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

Filipović, J. 2016. Lingvistika i teorija kompleksnosti. jezičko liderstvo kao intergralni deo jezičke politike i planiranja u 21. veku. U: S. Gudurić & M. Stefanović (ur.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru V*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, str. 623-636.

Filipović, Jelena. 2015. *Transdisciplinary approach to language study. The complexity theory perspective*. London: Palgrave Macmillan.

Filipović, Jelena. 2015. Academic publishing from the periphery: English as the international language of scientific publications in humanities and social sciences. *Jezici i kulture u vremenu i prostoru IV/2*, pp. 367-373.

Filipović, Jelena. 2015. Language education pollicies and foreign language teacher education: agencies, practices and perspectives. Filološki pregled/*Revue de Philologie*, XLII: 41-52.

Filipović, Jelena & Julijana Vučo. 2013. Small area languages in global academic settings, in: Leonel Ruíz Miyares, María rosa Álvarez Silva y Alex Muñoz Alvarado (eds.) *Actualizaciones en comunicación social*, vol. 1. Santiago de Cuba: Centro de Lingüística Aplicada, pp. 136-39.

Filipović, Jelena. 2012. Language policy and planning from the complexity perspective. In: Julijana Vučo & Jelena Filipović (eds.) *Filološka istraživanja danas. Jezik i društvo*.. Filološki fakultet

Univerziteta u Beogradu, pp. 285-320.

Filipović, Jelena & Julijana Vučo. 2012. Language policy and planning in Serbia: language management and language leadership. *Anali Filološkog fakulteta*, 24(II): 9-32.

Filipović Jelena. 2009. *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. Beograd: Zadužbina Andrejević.

Комисија сматра да проф. др Јелена Филиповић **испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област** примењена лингвистика и социолингвистика

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе "*Las voces de las (in)visibles:* la formación, el papel y la importancia de las intérpretes en los servicios públicos. El ejemplo del ámbito judicial en Serbia" **прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.**

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Предложено истраживање бавиће се усменим превођењем у државним службама у Србији, са акцентом на правном превођењу. Разноврсност језика који постоје на једној територији повећавају потребу за превођењем, што значи да је присутво преводиоца неопходно при успостављању комуникације између говорника различитих језика на заједничкој територији. Другим речима, „усмено превођење у државним службама се јавља када се појави потреба за решавањем проблема у комуникацији између државних институција и појединаца који не говоре званичне језике (Abril Martí 2006: 3). Анализом рада Доре Салес (2005), може се закључити да је усмено превођење у државним службама пример друштвено-ангажованог превођења, чији је циљ стварање мостова између две стране, језички и културолошки другачије. Позиција у којој се преводиоци налазе, односно чињеница да су једине особе које разумеју језик обеју страна, чини њихоц посао изузетно одговорним и кључним у оваквим ситуацијама. Према речима Пилар де Луна Хименес де Парга (2010, *online*), судије која често сарађује са преводиоцима у својој судници, „чињеница је да су језички посредници постали кључни део правног система у Шпанији. Преводиоци носе одговорност целе државе". Додаћемо да се наведено не односи само на Шпанију и правни систем, већ и на друге државе и остале државне системе. Речи преводиоца су оне које се чују и разумеју на крају те стога играју врло важну улогу у комуникацији између појединаца и институција које не говоре истим језиком.

Државне службе о којима је реч јесу институције централне или локалне власти, односно, ради се о правним, здравственим или социјалним установама (нпр. полицијске станице, судови, болнице, школе, азилантски центри). За разлику од усменог превођења на међународном нивоу (какво је конференцијско превођење, на пример), оно које се одиграва у државним службама усмерено је на комуникацију између говорника различитих језика који живе унутар исте државе. Акценат је на активностима које се дешавају у свакодневном животу људи (Corsellis 2008: 1-5), где се често говоре мање распрострањени језици и дијалекти (Martin, *online*). Још једна карактеристика због које је ова грана превођења примамљива за истраживање јесте чињеница да преводиоци нису у кабинама, већ се видљиво налазе поред клијената и представника државних служби. На тај начин, сви учесници у комуникацији формирају преводилачки троугао, у ком преводиоци постају активан, а не невидљиви, елеменат (Lazaro Gutiérrez, 2009, *online*). То потврђује и Барски (у Pöchhacker 2000: 51): када каже: „Усменим преводиоцима *[...]* треба да буде дозвољено да раде као интеркултурни агенти, а не као преводилачке машине".

Током последње деценије XX века порастао је број публикација о превођењу у државним службама

(Martin, Valero-Garcés 2008: 1). Несумњиво, то је резултат потражње и (повећаног, мада и даље недовољног) друштвеног признања када је у питању овај облик превођења. Другим речима: "[…] the most single element of novelty in the field [of interpreting studies] [is] the recognition that interpreting is not only conference interpreting"[1] (Garzone, Viezzi 2002: 5 у Martin, Valero-Garcés 2008: 1). Међутим, иако је његово присуство прихваћено у многим деловима света, поменути новитет у превођењу још увек није јасно дефинисан, ни када је у питању сам назив нити области које подразумева. Односно, постоји више назива: превођење у државним службама, комунално превођење, социјално превођење, и слично, који зависе од географске области у којој се налазе. Поред тога, није потпуно јасна ни граница између ове врсте превођења и интеркултурне медијације – њихов однос такође зависи од аутора, ауторки и традиције земље у којој се превођење одиграва.

„Активност коју данас називамо превођењем у државним службама – или другим различитим именима која има – практиковала се одувек, од кад је било суживота између различитих цивилизација, од најдаљих времена у историји" (El Islam Sidi Bah 2015: 11). Васкес (2005: 182 у El Islam Sidi Bah 2015: 11) даље објашњава да су „усмени преводиоци у античко доба радили у различитим областима (на двору, војсци, суђењима, црквама, синагогама или у трговини), односно у свим пољима која су претходила данашњим државним службама. У модерном контексту издваја се Аустралија као једна од земаља са дугачком традицијом у овој области, са оформљеним квалификацијама и добром праксом (Corsellis 2008: 7). Друге земље у којима се добро напредовало у овом погледу јесу Канада, Шведска, САД, Уједињено Краљевство, „будући да су то земље са високим нивоом мултикултуралности и са дугом традицијом прихватања имиграната" (Jiménez Ivars 2012: 80). Последњих деценија XX века, услед повећаних миграција, и друге европске земље (нарочито Западне Европе) допринеле су, са мањим или већим успехом, развоју ове професије.

У случају Србије, сведоци смо друштвено-политичких промена које погађају ову земљу током последње деценије. Другим речима, статус земље кандидата за Европску Унију, као и талас миграција са Блиског Истока, нагласили су потребу за реформом и рестандардизацијом професије преводилаца у државним службама у Србији, дефинишући оквире ове професије и прилагођавајући је стварности и новим потребама, као и стандардима развијенијих земаља. Занимљиво је приметити да су поменути кораци слични онима које је направила Шпанија крајем осамдесетих година XX века (улазак у Европску Унију и повећан број миграната из нехиспанских земаља), а који су били одлучујући за настанак фигуре судског преводиоца у овој земљи (Sali 2003: 147 у Bošković 2017: 27).
Стога, имајући у виду просторна и временска ограничења рада, у фокусу овог истраживања јесте усмено превођење у правном систему у Србији.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 29 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Abril Martí, M. I. 2006. *La Interpretación en los Servicios Públicos: caracterización como género, contextualización y modelos de formación. Hacia unas bases para el diseño curricular*, Editorial de la Universidad de Granada, Granada.
2. Alshenqeeti, H. 2014. Interviewing as a Data Collection Method: A Critical Review, *English Linguistics Research*, Vol 3, No. 1. p. 39-45.
3. Barsky, R.F. 1996. The Interpreter as Intercultural Agent in Convention Refugee Hearings. *Translator 2 (1)*, 45-63.
4. Berg, B.L. 2007. *Qualitative research methods for the social sciences*. London: Pearson.
5. Bošković, I. 2017. La interpretación/traducción en los servicios públicos en Serbia: la realidad y las necesidades, *Superando límites en traducción e interpretación en los servicios públicos* (ed. Carmen

[1] "[…] најважнији новитет у области [усменог превођења] [је] признање да усмено превођење није само конференцијско превођење".

Valero Garcés), FITISPOS, Universidad de Alcalá, CD edición, p. 26-33.
6. Corsellis, A. 2008. *Public Service Interpreting: The First Steps.* Palgrave Macmillan, Hamshire.
7. De Luna Jiménez de Parga, P. 2010. El intérprete judicial: ese interlocutor emocional entre el acusado y el juez. XXV Congreso *Jueces para la democracia*: "25 años de justicia democrática", Bilbao.
8. Dörnyei, Z. 2007. *Research Methods in Applied Linguistics: Quantitative, Qualitative and Mixed Methodologies*, Oxford:Oxford University Press.
9. El Islam Sidi Bah, Nour. 2015. La prensa y la traducción e interpretación en los servicios públicos. Tesis doctoral no publicada.
10. Garzone, G. and M. Viezzi (eds.) (2002). *Interpreting in the 21st Century: Challenges and Opportunities.* Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
11. Gill, P, Stewart, K, Treasure, E. & B. Chadwick, 2008. Methods of Data Collection in Qualitative Research: interviews and focus groups, *British Dental Journal*, 204, p. 291-295, https://www.nature.com/bdj/journal/v204/n6/full/bdj.2008.192.html .
12. Hammersley, M. and Gomm, R. 2008. Assessing the radical critiques of interviews, In: M. Hammersley, (Ed.), *Questioning Qualitative Inquiry: Critical Essays* (p. 89-100), London: Sage.
13. Harrell, M, i M. Bradley, 2009. *Data Collection Methods: Semi-Structured interviews and Focus Groups*, RAND Corporation, USA.
14. Kawulich, B. 2005. Participant Observation as a Data Collection Method, *Forum: Qualitative Social Research*, Vol.6, No. 2, http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/466/996
15. Jiménez Ivars, M. A. 2012. Primeros pasos hacia la interpretación. Inglés-Español. Publicacions de la Universitat Jaume I. Servei de Comunicació i Publicacions, Castelló de la Plana.
16. Lazaro Gutiérrez, R. 2009. Dilemas éticos del traductor / intérprete en los servicios públicos, publicación electrónica, http://www.translationactivism.com/articles/Raquel_Lazaro.pdf
17. Marshall, C. and Roseman, G. 1989. *Designing qualitative research*, Newbury Park, CA: Sage.
18. Martin, Anne. "Interpretación social: rasgos, dilemas y profesionalización", *La linterna del traductor*, No. 9, 2014. <http://www.lalinternadeltraductor.org/n9/interpretacion-social.html>
19. Martin, A. y Valero-Garcés, C. 2008. *Crossing Borders in Community Interpreting. Definitions and dilemas.* John Benjamins Publishing Company, Amsterdam.
20. Navaza, B. 2010. *Sociedad multicultural y demanda de traducción e interpretación: necesidades y carencias actuales*, presentado en la conferencia "La traducción y la interpretación contra la exclusión social", [Disponible en: http://cvc.cervantes.es/lengua/tices/navaza.htm] (Última consulta: 9 de enero 2017).
21. Pöchhacker, F. (2000). "The Community Interpreter's Task: Self-Perception and Provider Views", en: Roberts, R. et al. (eds.) *The Critical Link 2: Interpreters in the Community*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam.
22. Pravilnik o stalnim sudskim tumačima, *Službeni glasnik RS*, br. 35/2010 i 80/2016.
23. Romantšik, R.E, Karu, K. 2014. Establishment of the Institution of Social Service Interpreting: Conditions, Problems and Prospects, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 154, p. 353-359.
24. Sales, D. (2005). Panorama de la mediación intercultural y la traducción/interpretación en los servicios públicos en España, *Translation Journal*, Volume 9, No.1. http://translationjournal.net/journal/31mediacion.htm
25. Sali, M. 2003. "Traducción e interpretación en la administración de justicia (española)", en Valero Garcés, C. (eds.) *Traducción e Interpretación en los Servicios Públicos. Contextualización, actualidad y futuro.* Granada: Comares, 147-170.
26. Schensul, S, Schensul, J. and LeCompte, M, 1999. *Essential ethnographic methods: observations, interviews and questionnaires* (Book 2 in Ethnographer's Toolkit). Walnut Creek, CA: AltaMiraPress.
27. Valero Garcés, C. 2002. "Traducir *de* y *para* los que llegan: una incipiente realidad en la España de principios del siglo XXI". Valero Garcés, C. y Mancho, G. (eds.) *Traducción e interpretación en los Servicios Públicos: Nuevas necesidades para nuevas realidades. Community Interpreting an Translating: New Need for New Realities.* Alcalá de Henares: Servicio de Publicaciones de la Universidad, 61-70.
28. Valero Garcés, C. & Lázaro Gutiérrez, R. 2005. "Traducción como mediación entre lenguas y culturas. Introducción", en: *Traducción como mediación entre lenguas y culturas (Translation as Mediation or How to Bridge Linguistic and Cultural Gaps)*, Universidad de Alcalá, Servicio de

publicaciones, 7-15.
29. Vázquez, E. 2005. Estrategias docentes para la interpretación consecutiva, *Sendebar*, Vol. 16, p. 181-191.

4. циљеви истраживања

Ако анализирамо област усменог превођења на светском нивоу, закључићемо да је напреднија и професионалнија од оне у Србији. То потврђује како број факултета и универзитетских истраживачких група посвећених превођењу, како велики број публикација и истраживања, различитог обима и тема (нпр. психолошка припрема студената и стручњака, правила понашања, превођење на даљину и нове технологије, интеркултурна медијација, професионална етика или насиље над женама). Будући да се студије превођења у Србији налазе у зачетку, један од циљева нашег истраживања јесте постављање основе за будућа истраживања, указујући на аспекте којима је потребно прво посветити пажњу. Међутим, све наведено не значи да у Србији нема стручњака који свој посао обављају професионално, него да и даље предстоји дуг пут који треба прећи како би ова професија и студије превођења заузели место које им припада. Овде се пре свега мисли на недостатак универзитетских институција посвећених превођењу, као и недостатак закона и правилника који би дефинисали име, улогу, квалификације, заштиту и правила понашања ове професије. У Србији не постоје основне академске студије превођења (оно се и даље учи у склопу филолошких одсека). На нивоу мастера, ове студије су у зачетку на Филолошком факултету Универзитета у Београду и Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. Стога, поставља се питање кроз које образовне путеве треба да прођу (будући) преводиоци како би се бавили овим послом и специјализирали се за једну од области. У фокусу овог истраживања јесте стање у ком се налази усмено превођење у правном систему у Србији. Другим речима, циљ истраживања јесте детаљније представљање фигуре усменог преводиоца, са акцентом на правном аспекту. Рад има за циљ да дође до конкретнијих података када је реч о образовању, улози, етичким принципима и значају преводилаца у правном систему у Србији. Такође, циљ је испитати ставове и мишљења самих преводилаца, и уочити колико су мишљења јединствена или подељена. Уједно, намера рада је да укаже на значај професионализације професије, да подвуче потребу за образовањем и непрестаним усавршавањем преводилаца, као и да позове на нове радове и истраживања о теми. Добри примери из других земаља могу послужити као модел како би се побољшала и развила ситуација у Србији. Кроз различите истраживачке методе, рад има за циљ да пружи одговоре на следећа питања: како преводиоци виде своју улогу у правном систему у Србији и која су ограничења те улоге; да ли се превођење у државним службама мање вреднује од других врста превођења какво је, на пример, конференцијско; ниво образовања преводилаца и где је стечено; коришћење првог или трећег лица при превођењу; да ли се преводи невербална комуникација и вулгаризми; да ли се преводе и објашњацају елементи културе који могу изазвати неразумевање, и који су то елементи; да ли се преводи цело суђење или само делови упућени особи која не говори званични језик суда; да ли постоји језичка супериорност/инфериорност, као и како и где се одражава; да ли преводиоци прилагођавају или мењају регистар или тон којим говоре клијенти; да ли преводиоци саветују клијенте или говоре у њихово име; да ли се јављају етички проблеми и недоумице; да ли судије и клијенти знају како да раде са преводиоцима и шта од њих могу да очекују. Већ је познато да „преводилачки троугао“ чине три дела: две стране које не деле заједнички језик, и трећа која помаже да се та некомуникација премости. Међутим, уколико макар једна страна не разуме шта подразумева рад са преводиоцима, та комуникација је отежана или прекинута (Romantšik, Karu 2014: 358). Стога, један од циљева рада јесте да укаже на важност информисања свих страна у овакној комуникацији, односно на то да је потребно да клијенти и представници државних служби знају шта је превођење у државним службама, које су његове карактеристике и које ризике носи непрофесионално превођење.

Хипотезе У складу са наведеним питањима, истраживање се базира на хипотези да постоји неравнотежа између потреба и стварности код усменог превођења у правном систему у Србији, нарочито када су у питању назив, улога, квалификације, правила понашања и етички принципи судских преводилаца. Претпоставља се да тренутна ситуација, без одговарајућих закона, подразумева недостатак професионализације који директно утиче на квалитет превођења. То потврђује и Ел Ислам

(2015: 15) када каже да: „услови рада, непостојање добро дефинисаних етичких правила понашања у области писаног и усменог превођења, не доприносе позитивном развоју активности“. Другим речима, непостојање јасне дефиниције улога, ограничења и правила понашања омогућава свим учесницима у преводилачком троуглу да конструишу сопствена очекивања, која се могу међусобно разликовати и проузроковати неспоразуме или пак имати озбиљније последице.

5. очекивани резултати

Очекује се да резултати предложеног истраживања испуне задате циљеве рада, пре свега оне које се односе на продубљивање сазнања о статусу усмених преводилаца у правном систему у Србији. Добијени подаци служиће као референтна тачка за даља истраживања и развој теме, односно саме професије о којој је реч. Такође, истраживање ће омогућити стварање комплетније слике о превођењу у државним службама у Србији, и њено смештање у контекст европског превођења.

6. план рада

Истраживање ће бити подељено на три дела, са одговарајућим одељцима. Први део биће теоријски оквир истраживања. Наиме, у овом делу биће речи о људским правима, конкретније о лингвистичким правима и правима националних мањина. Поменута права чине основу за развој превођења између припадника различитих култура и језика који живе на истој територији. Затим, биће речи о усменом превођењу у државним службама, његовим карактеристикама, учесницима и претходним истраживањима (са акцентом на судском превођењу). Друга два дела представљају конкретно истраживање – представиће се хипотезе, начин и обрада података (упитник, опсервација суђења и интервјуи са преводиоцима), препреке у раду, закључци до којих се дошло и препоруке за даља истраживања.

7. методе истраживања

Када је у питању прикупљање података, биће коришћени упитник, опсервација суђења и интервјуи са преводиоцима. Отворени упитник биће дистрибуиран преводиоцима који раде у државним службама у Србији. Одабран је упитник са питањима отвореног типа како би се добила већа разноликост у одговорима, без упућивања на било какав одговор. Квалитативном анализом представиће се мишљења и ставови преводиоца. Такође, биће представљени и квантитативни подаци, када су у питању број и пол испитаника, њихови радни језици, учесталост истих/сличних одговора, и друга питања која ће бити од важности.
Опсервација суђења, као квалитативна метода, представља „систематски опис догађаја, понашања и артефакта у друштвеном окружењу одабраном за истраживање“ (Marshall and Roseman 1989: 79 у: Kawulich 2005, *online*). Ова метода је одабрана како би се анализирала не само вербална, него и невербална комуникација, и уједно стекле информације о томе заиста изгледају суђења у којима су укључени преводиоци (нпр. где се налазе у односу на остале учеснике, да ли се користи прво или треће лице при преводу, и слично).
Што се тиче отворених интервјуа, сматра се да могу обезбедити дубљи увид у друштвене феномене, у односу на информације које се стичу упитницима. Циљ коришћења интервјуа је испитивање мишљења, искустава, веровања и мотивација појединаца о кокретним темама. Семи-структурални интервјуи (какво је овде представљено), састоје се од неколико кључних питања, али омогућавају скретање са првобитног плана како би се детаљније следила идеја или одговор (Gill et al. 2008, *online*; Harrell, Bradley: 2009: 27). Уједно, истраживачи могу преформулисати или појаснити питања која нису била довољно разумљива испитаницима, што такође може довести до прецизнијих података (Dörnyei 2007: 143 у: Alshenqeeti 2014: 42). Сматра се да је оваква врста интервјуа, добро припремљеног, али који пружа одређени ниво слободе, идеалан за продубљено испитивање теме.

Треба напоменути да ове методе прикупљања података могу носити одређена ограничења, будући да сама питања, на одређеном нивоу, могу обликовати одговоре (Hammersley and Gomm 2008: 100 у: Alshenqeeti 2014: 43), или пак, само присуство истраживача, њен/његов пол, етничка припадност, године или друштвени статус могу имати утицаја на понашање испитаника (Schensul, Schensul and

LeCompte 1999 у: Kawulich 2005, *online*). Ипак, сматра се да ће комбинација поменуте три методе допринети ширем разумевању теме и добијању значајнијих података. Питања која ће бити постављена како у упитнику тако и у интервјуима заснована су на питањима из већ урађеним истраживањима из других делова света.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Кликните да бисте почели унос текста.

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Ивана Бошковић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области превођења

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Јелена Филиповић подобан/на за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Иване Бошковић и предложене теме докторске дисертације "*Las voces de las (in)visibles:* la formación, el papel y la importancia de las intérpretes en los servicios públicos. El ejemplo del ámbito judicial en Serbia" (*„Гласови (не)видљивих*: образовање, улога и значај усмених преводилаца у државним службама. Пример правног превођења у Србији" а да се за ментора именује др Јелена Филиповић, редовна професорка (звање) Филолошког факултета у Београду.

Потписи чланица комисије:

Проф. др Јелена Филиповић

проф. др Ана Кузмановић Јовановић

проф. др Марта Аруми Рибас